

DUNÁNTÚL

40%

Észak-Dunántúl: folyamatos fejlődés ↔ Dél-Dunántúl: török jelenlét

Északnyugat-Dunántúl: közelebb Európa fejlettebb részéhez

I. NYUGAT-DUNÁNTÚL RÉGIÓ

három vármegye alkotja: Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala vármegye

1. ALPOKALJA

Soproni-hegység – kristályos palák (pl. csillámpala, gneisz), Magas-bérc (557 m)

Kőszegi-hegység – kristályos palák, Írott-kő (882 m, a Dunántúl legmagasabb pontja)

Nyugat-magyarországi kavicstakaró

az Alpokból érkező folyók által lepakolt kavicstakarót a folyók felszabdalták a leghűvösebb nyarú, legcsapadékosabb nagytáj erdőkben gazdag: fenyő, bükk, tölgy

2. FONTOSABB TELEPÜLÉSEK:

Sopron – a „húség városa”, műemlékváros, borvidék központja, sörgyár, egyetemi város

Bük – gyógy- és termálfürdő

Fertőd – Esterházy-kastély

Nagyecnk – Széchenyi-kastély

Fertő–Hanság Nemzeti Park (1991)

Fertő tó – a világörökség része

Szombathely – az Alpokalja legnagyobb városa, agglomerálódó térség központja, püspöki székhely, autóalkatrészek gyártása

Kőszeg – műemlékek, idegenforgalom

Szentgotthárd – autógyártás: motor- és sebességváltók gyártása (Stellantis)

Óriszentpéter – az Őrségi Nemzeti Park központja, Árpád-kori templom

Őrség – néprajzi táj („szeres” településforma)

Őrségi Nemzeti Park (2002)

Zalai-dombság

- a csuszamlás gyakori felszínformáló folyamat
- két fő vízgyűjtője: Mura, Zala
- ásványkincsei: kőolaj és földgáz

Sok szempontból inkább az Alpokaljához tartozik:

- nyugati elhelyezkedés
- az Alpokból származó kavicsanyag sok helyen a felszínre bukkan
- bőséges csapadék: hazánk legcsapadékosabb tája
- természetes növénytakarója: kiterjedt fenyvesek (az ország karácsonyfáinak zöme innen)
- talajai: szürke erdőtalaj

Amik miatt a Dunántúli-dombsághoz sorolhatjuk:

- felszínformái
- löszös-agyagos üledékek

Göcsej – „szeges” településforma

Zalaegerszeg – a Zala partján, agglomerálódó térség központja, Zalai finomító, fegyvergyártás

Nagykanizsa – vármegyei jogú város, bútorgyártás, kőolajipari gépgyártás, piarista iskola

Keszthely – agrártudományi egyetem, Festetics-kastély

Sármellék – nemzetközi repülőtér (főleg charter-járatok)

Hévíz – Hévízi-tó (forrástó, gyógyfürdő)

Zalakaros – gyógyfürdő

3. KISALFÖLD

központi tája: Győri-medence

Bábolna – nemzeti ménesbirtok, baromfitenyésztés

Győr – a Rába és a Rábca a Mosoni-Dunába, püspöki székhely, Audi, Rába (futóművek, hajtóművek, autóiipari alkatrészek, hadiipar), egyetemi város

Pannonhalma – bencés főapátság (996) – a világörökség része

Mosonmagyaróvár – a Lajta a Mosoni-Dunába, piarista iskola

Hegyeshalom – határátkelő

Szigetköz – a szlovákok egyoldalúan elterelik a Duna vizét, ezért vízellátása lecsökkent, kiszáradása ellen fenékküszöbökkel, zsilipekkel védekeznek

II. DÉL-DUNÁNTÚL RÉGIÓ

három vármegye alkotja: Somogy, Tolna és Baranya vármegye

1. DUNÁNTÚLI-DOMBSÁG

- a Pannon-tenger agyagos-homokos üledékei
- kiemelkedés → a folyók felszabdalták
- jégkorszak: lösz

a dombvidék fontosabb tagjai:

- Somogyi-dombság (Külső-Somogy, Belső-Somogy)
- Zselic
- Tolnai-dombság (részei: Tolnai-Hegyhát, Völgyesség, Szekszárdi-dombság)
- Geresdi-dombság
- Baranyai-dombság

két szigethegység:

- Mecsek – középidői mészkő, Zengő (680 m)
- Villányi-hegység – egyetlen keskeny sasbérc, középidői mészkő, Szársomlyó (442 m)

Mezőföld – lösszel fedett, az Alföld része

Dráva-menti-síkság – az Alföld része

Borvidékek:

Szekszárdi borvidék

Villányi borvidék

2. FONTOSABB TELEPÜLÉSEK:

Cece – a Mezőföld déli részén, zöldpaprika

Pécs – Sopianae, a Dunántúl legnépesebb városa, agglomeráció veszi körbe, püspöki székhely, Zsolnay kerámia, sörgyár, kesztyűgyár, ókeresztény temetője a világörökség része, egyetemi város, jelentős idegenforgalom (Csontváry Kosztka Tivadar, Victor Vasarely, török kori emlékek stb.)

Mohács – a legdélebbi dunai kikötő, busójárás

Harkány – gyógy- és termálfürdő

Szekszárd – vörösbőr, Babits Mihály és Mészöly Miklós városa

Paks – atomerőmű (4 blokk, a hazai elektromosáram-termelés közel fele)

Kaposvár – cukorgyár, hadiipar, Rippl-Rónai József városa, püspöki székhely

Siófok – Sió, BB, a Sió a Balaton felesleges vizét vezeti le a Dunába

Kis-Balaton – a Balaton természetes szűrője

Duna–Dráva Nemzeti Park (1996)

Gemenci erdő